

Bundel van de College B & W van 21 mei 2019

- A.1.14 Ondertekenen intentieovereenkomst Geopark Peelhorst en Maasvallei.
- A14 Voorblad Besluit college over Ondertekenen intentieovereenkomst Geopark Peelhorst en Maasvallei_.DOCX
 - A14 BenW_intentieovereenkomst_Geopark_mei2019.DOCX
 - A14 Intentieverklaring Geopark v14052019.DOCX

Portefeuillehouder Schoot, Johan van der
Dienst/afdeling LWE
Ambtenaar, telefoon Geenen, Frank, 14-0412

A-stuk
Openbaar

A14

Onderwerp

Ondertekenen intentieovereenkomst Geopark Peelhorst en Maasvallei.

Samenvatting

Sinds 2016 werken zes gemeenten, waterschap Aa en Maas en de provincie Noord-Brabant samen om te komen tot de realisatie van een Geopark met de Unesco status voor de Peelrandbreuk en het wijst verschijnsel. Vier gemeenten, waaronder de gemeente Oss, de provincie Limburg en het waterschap Limburg hebben de intentie zich aan te sluiten bij dit initiatief. Oss wil aansluiten vanuit de samenwerking Maashorst waar de Peelrandbreuk en het wijstverschijnsel een belangrijk gebiedskenmerk zijn. Doel van aanwijzing tot Geopark is om duurzame ontwikkeling te stimuleren waarbij gebruik wordt gemaakt van het aardkundig erfgoed. De Unesco status zal recreatie en toerisme stimuleren, en dat zal vervolgens de lokale economie stimuleren.

Vroegere besluiten

Conceptbesluit

1. De intentieovereenkomst Geopark Peelhorst en Maasvallei te ondertekenen;
2. Wethouder van der Schoot te mandateren deze overeenkomst te ondertekenen, en vanwege afwezigheid op 22 mei een sub-mandaat te verlenen aan F. Geenen.

Agendacommissie
Wijk/dorpsraad

Podium
Commissie -
Raad

Besluit B&W

Onderwerp

Ondertekenen intentieovereenkomst Geopark Peelhorst en Maasvallei.

Datum	21 mei 2019	Naam en telefoon	F. Geenen 9585
Afdeling	LWE	Portefeuillehouder	J. van der Schoot

Wat adviseer je te besluiten?

1. De intentieovereenkomst Geopark Peelhorst en Maasvallei te ondertekenen;
2. Wethouder van der Schoot te mandateren deze overeenkomst te ondertekenen, en vanwege afwezigheid op 22 mei een sub-mandaat te verlenen aan F. Geenen.

Wat is de aanleiding voor dit advies?

Op 12 mei 2016 hebben zes gemeenten (Bernheze, Uden, Landerd, Deurne, Gemert-Bakel, Boekel), waterschap Aa en Maas en de provincie Noord-Brabant de intentieverklaring ondertekend om te komen tot de realisatie van een Geopark met de Unesco status voor de Peelrandbreuk en het wijst verschijnsel. De strategie van het initiatief is er op gericht om dan ook volgens de regels van Unesco te werken. Twee keer per jaar wordt de aanpak afgestemd met het Nederlands Forum Unesco Global Geoparks.

Dat heeft er tevens toe geleid om de gebiedsbegrenzing te bepalen op basis van de invloedssferen van de Peelrandbreuk. Dat heeft geresulteerd in de begrenzing van een logisch, samenhangend gebied, de Peelhorst en de Maasvallei. Het bestuurlijk platform Geopark Peelhorst heeft er de afgelopen jaren duidelijk voor gekozen om voor het gebied de stip op de horizon te willen bereiken, de Geoparkstatus. Er is vervolgens contact gezocht potententiele nieuwe partijen. Dit heeft geresulteerd in de intentie tot aansluiting van de gemeenten Oss, Peel en Maas, Mill en St. Hubert, Leudal, de provincie Limburg en het waterschap Limburg. In het BRT Maashorst van 18 april is besproken dat de invulling vanuit de samenwerkende Maashorstpartijen via de nog af te spreken nieuwe samenwerkingsvorm zal worden opgepakt.

Op 22 mei organiseert het Geopark Peelhorst en Maasvallei een symposium waarin de samenwerking wordt bekrachtigd. De partijen die in 2016 de intentieverklaring hebben ondertekend ondertekenen nu een convenant. Dit convenant is bedoeld om de samenwerking tussen Partijen te structureren om te komen tot een Geopark Peelhorst en Maasvallei en onderlinge afspraken te formaliseren.

De overige partijen ondertekenen de intentieverklaring, met het voornemen om binnen een jaar te bepalen of ze zich willen aansluiten bij de bestaande samenwerking en ze zich mede zullen inzetten om de Unesco status voor het gebied te laten krijgen.

Aan welke opdracht draagt dit advies bij?

Dit advies draagt bij aan de opdracht "aantrekkelijk wonen in Oss" en specifiek de daaronder verwoorde acties het geven van nieuwe impulsen aan toerisme en recreatie, het behoud en meer beleefbaar maken van erfgoed en het versterken van recreatieve en natuurlijke waarde van de Maashorst.

Welk resultaat willen we bereiken?

Met de ondertekening van de intentieovereenkomst sluit de gemeente aan bij de samenwerking om te komen tot de Unesco Geoparkstatus voor de Peelhorst en slenken.

Het doel van de aanwijzing van Geoparken is om duurzame economische ontwikkeling te stimuleren waarbij gebruik wordt gemaakt van het aardkundig erfgoed. De Unesco status zal recreatie en toerisme stimuleren, en dat zal vervolgens de lokale vrijetijdseconomie stimuleren.

Als overheid zal er in de aanvang financiële bijdragen en ambtelijke capaciteit moeten worden geïnvesteerd. Door het bedrijfsleven moet dit in de toekomst worden overgenomen.

Welke argumenten zijn er voor dit advies?

- 1.1 Dit project sluit aan bij de ambitie van Oss om de recreatieve en natuurlijke waarde van de Maashorst te versterken. Via de Maashorst samenwerking wordt daar aan gewerkt. Andere Maashorstpartijen hebben zich eerder al verbonden verklaard met dit initiatief. Het is logisch dat Oss als een van de poorten naar de Maashorst nu ook aansluit.
- 1.2 Dit project draagt zorg voor het behoud en herstel van wijstgronden en het vergroten van de biodiversiteit. Dit project draagt bij aan het realiseren van wijstherstel, zoals bedoeld in het Provinciaal Milieu- en Waterplan 2016 ("basis op orde") en de Omgevingsvisie Noord-Brabant en de natuurontwikkeling op de wijstgronden.
- 2.1. Op grond van art 171 Gemeentewet is het de bevoegdheid van de burgemeester om de gemeente te vertegenwoordigen. Wethouder van der Schoot zal daarom gemachtigd moeten worden om de gemeente Oss te vertegenwoordigen. Omdat wethouder van der Schoot verhinderd is wordt voorgesteld om een sub-mandaat te verlenen aan F. Geenen.

Wat zijn kanttekeningen, tegenargumenten of risico's?

- 1.1 De status Geopark wordt niet gehaald;

Er bestaat een risico dat het uiteindelijke doel, het bereiken van de status Geopark, niet wordt gehaald. Toch heeft de weg ernaar toe voldoende potentie om tot een succesvol economisch, recreatief en ruimtelijk resultaat te komen.

- 2.1. In de gemeente Oss zijn geen/beperkt breukverschijnselen (hoogteverschillen, wijst) aanwezig. Breuken en zijtakken lopen wel onder het grondgebied van Oss, en zijn door geologische inwerking aan het oppervlak (o.a. loop van de Maas) niet of nauwelijks zichtbaar. In een uit te voeren geohydrologische verkenning kan worden onderzocht waar eventueel specifieke kenmerken die met de breuken te maken hebben aanwezig zijn of waar potentie is om die zichtbaar te maken.

Waar moeten we rekening mee houden?

a. Financiën

Aan de intentieovereenkomst zijn nog geen directe kosten verbonden. Wel wordt ambtelijke inbreng van kennis en gebiedsinformatie gevraagd. Aan ondertekening van het convenant uiterlijk na een jaar (medio 2020) wordt een bijdrage van € 10.000 per jaar van de gemeente gevraagd voor financiering van totale projectkosten. Voorgesteld wordt om deze post per 2021 in de totale (te herziene) begroting van de Maashorst op te nemen.

b. Communicatie

Via de organisatie Peelhorst i.o. wordt een persbericht verspreid over ondertekening conventant en intentieovereenkomst.

c. Uitvoering

Op 22 mei 2019 tijdens het symposium Geopark Peelhorst en Maasvallei e.o. wordt de intentieovereenkomst ondertekend.

d. Overlegd met

Jeanette Huussen, beleidsadviseur Toerisme en vrije tijd

Ditmar van Grinsven, programmamanager Buitengebied

Marion van den Akker Projectleider Geopark Peelhorst i.o. (gemeente Gemert-Bakel)

Bijlagen

Concept intentieovereenkomst

Samenvatting

Sinds 2016 werken zes gemeenten, waterschap Aa en Maas en de provincie Noord-Brabant samen om te komen tot de realisatie van een Geopark met de Unesco status voor de Peelrandbreuk en het wijst verschijnsel. Vier gemeenten, waaronder de gemeente Oss, de provincie Limburg en het waterschap Limburg hebben de intentie zich aan te sluiten bij dit initiatief. Oss wil aansluiten vanuit de samenwerking Maashorst waar de Peelrandbreuk en het wijstverschijnsel een belangrijk gebiedskenmerk zijn. Doel van aanwijzing tot Geopark is om duurzame ontwikkeling te stimuleren waarbij gebruik wordt gemaakt van het aardkundig erfgoed. De Unesco status zal recreatie en toerisme stimuleren, en dat zal vervolgens de lokale economie stimuleren.

INTENTIEVERKLARING GEOPARK PEELHORST EN MAASVALLEI

Versie 14 mei 2019 ter vaststelling

Wijst is een zeldzaam natuurverschijnsel, veroorzaakt door de bijzondere (geo-) hydrologische omstandigheden bij breuken. De natte gronden langs de breuken geven het gebied zijn bijzondere landschappelijke, cultuurhistorische, landbouwkundige en recreatief-toeristische waarden. Wijst komt voor aan de randen van de Peelhorst, zowel aan de west als aan de oostzijde, en hangt vooral samen met de Peelrandbreuk.

In mei 2016 is door zes gemeenten in Noord-Brabant, waterschap Aa en Maas en de provincie Noord-Brabant het initiatief genomen om te komen tot een Geopark Peelhorst en te streven naar een UNESCO Geopark status van het gebied van de Peelhorst en Maasvallei. De initiatiefnemers zien het als een kans om de bijzondere waarde van het breuken systeem van de Peelhorst en Maasvallei, in combinatie met herstel van wijstgronden, nadrukkelijk(er) op de kaart te zetten met als doel de identiteit van de streek in zijn totaliteit verder te ontwikkelen en (economische) spin-off te realiseren.

Breuken beleven en verbinden

De geologische (geotectonische) breuken, m.n. de Peelrandbreuk komen niet alleen voor in de ondergrond van Noord-Brabant, maar lopen resp. loopt door in Limburg. De breuken waren eeuwenlang bepalend voor de inrichting van het landschap met horsten en slenken. Onderstaande partijen willen samen het systeem van de breuken, horsten en slenken verbinden met de samenleving (sociaal en economisch) en de breuken weer beter zichtbaar maken voor een groter publiek; letterlijk door ze te markeren en figuurlijk door het verhaal te vertellen van bijzondere plekken, waaronder wijstgronden.

Benutten, herstellen en begrijpen

De zichtbaarheid en acceptatie van het wijstverschijnsel is op veel locaties voor verbetering vatbaar. Onderstaande partijen willen samen het watersysteem actiever benutten voor een goede zoetwatervoorziening, de wijst herstellen in potentieel kansrijke wijstgebieden en de zichtbaarheid daarvan verbeteren.

Begrijpen en verspreiden

Verborgen onder maaiveld is het breukensysteem van de Peelhorst en Maasvallei nog op vele vlakken een onbekende. Met de toenemende druk op de ondergrond is aanvullende kennis over het breukensysteem noodzakelijk. De kennis over de ligging en de werking van

de breuken op de waterhuishouding is noodzakelijk voor een adequate inrichting van het gebied.

Partijen

1. Gemeente Oss, vertegenwoordigd door wethouder J. van der Schoot, handelend ter uitvoering van het collegebesluit d.d. 21 mei 2019;
2. Gemeente Mill en St Hubert, vertegenwoordigd door wethouder J.G.M. (Jos) van den Boogaart, handelend ter uitvoering van het collegebesluit d.d. 14 mei 2019;
3. Gemeente Leudal, vertegenwoordigd door burgermeester A.H.M. Verhoeven MPM, handelend ter uitvoering van het collegebesluit d.d. 14 mei 2019;
4. Gemeente Peel en Maas, vertegenwoordigd door wethouder P. Sanders, handelend ter uitvoering van het collegebesluit d.d. 20 mei 2019;
5. Provincie Limburg, vertegenwoordigd door gedeputeerde H.J.H. Mackus, handelend ter uitvoering van het GS-besluit d.d. 21 mei 2019;
6. Waterschap Limburg, vertegenwoordigd door ..., handelend ter uitvoering van het DB-besluit d.d. ...;

Hierna gezamenlijk te noemen 'partijen':

Overwegingen

Overwegende dat:

- De geologie van Noord- en Midden-Limburg en Oostelijk Brabant met elkaar zijn verbonden via breuken in de ondergrond, en hiermee met het ontstaan van horsten en slenken, waardoor de inrichting en het gebruik van het landschap door de eeuwen heen mede is vorm gegeven;
- de zichtbaarheid van deze breuken aan het aardoppervlak de afgelopen decennia sterk is verminderd, maar niettemin nog steeds aanwezig is in de vorm van terreintredes aan maaiveld, grote grondwatersprongen op kleine afstand en bijzondere kwelgronden (wijstgronden met hoge ijzergehalten in het grondwater);
- het wenselijk is om het systeem van de breuken, horsten en slenken weer zichtbaar en beter beleefbaar te maken voor een groter publiek, om daarmee ook de weg vrij te maken voor grotere economische benutting als toeristisch element en promotie van de streek;

geven ondertekenaars aan dat zij zich met deze intentieverklaring, samen met de reeds bij het Geopark Peelhorst en Maasvallei betrokken partijen, willen inzetten om:

- de breuken beter zichtbaar en beleefbaar te maken en ze te verbinden met de samenleving en de economie;
- het systeem van breuken beter te benutten ten behoeve van klimaatadaptatie en waar mogelijk het wijst te herstellen;
- een goede basis te bieden voor zichtbaarheid, beleefbaarheid, benutting en herstel van deze beide sporen vanuit een gedegen kennis en begrip van de ondergrond, het stelsel van breuken en de verspreiding daarvan binnen en buiten de grenzen van het gebied.

VERKLARING

De ondertekenaars geven hiermee aan dat zij:

- zich willen inzetten om breuken beter zichtbaar en beleefbaar te maken en ze daardoor te verbinden met de samenleving en de economie;
- het systeem van breuken beter te benutten ten behoeve van klimaatadaptatie en waar mogelijk het wijst te herstellen;
- de bijzondere waarde van breuken en wijst herkennen en erkennen en actief aanwezige kennis en informatie over breuken en wijst willen delen;
- de bijbehorende geo(morfo)logische (aardkundige), (geo)hydrologische, (landschaps)ecologische, archeologische en cultuurhistorische waarden onderschrijven als onderdeel van de landschappelijke onderlegger;
- gebiedskennis aanleveren en hun achterbannen actief betrekken bij het beleven/verbinden van breuken en herstellen/benutten van wijst;
- Bestuurlijke en ambtelijke contactpersonen aanwijzen om op nader te besluiten wijze als actief betrokken agendaleden deel te nemen aan het bestuurlijk platform en de ambtelijke werkgroep Geopark Peelhorst en Maasvallei;
 - binnen 12 maanden na ondertekening van deze verklaring definitief besluiten tot al dan niet deelname aan het Geopark Peelhorst en Maasvallei.

Algemene bepalingen van deze intentieverklaring:

- Gelet op de aard van de overeenkomst gaat het in deze intentieverklaring om een inspanningsverplichting die niet in rechte afdwingbaar is;
- Ieder der deelnemers draagt de eigen kosten en is zelf verantwoordelijk en aansprakelijk voor eventuele activiteiten die in het licht van deze verklaring zullen worden uitgevoerd door de eigen organisatie;
- Deelnemers zullen elkaar in het licht van deze verklaring zoveel mogelijk ondersteunen;
- Deze verklaring laat onverlet één ieders eigen bestuurs- en privaatrechtelijke bevoegdheden en verantwoordelijkheden.

LOOPTIJD

Deze intentieverklaring wordt afgesloten voor de periode van 22 mei 2019 tot 22 mei 2020.

WIJZIGINGEN

Indien zich onvoorziene omstandigheden voordoen met betrekking tot de uitvoering van deze intentieverklaring treden partijen met elkaar in overleg om te bezien in hoeverre de inhoud van deze intentieverklaring aanpassing behoeft.

Aldus overeengekomen en ondertekend te Deurne, d.d. 22 mei 2019.

(handtekening of paraaf van ondertekenaars)

1. Gemeente Oss ...
2. Gemeente Mill en St Hubert
3. Gemeente Leudal ...
4. Gemeente Peel en Maas ...
5. Provincie Limburg ...
6. Waterschap Limburg